

DSR
015

116/1100000000

1

Adviescommissie voor het Burgerlijk Procesrecht

Zijne Excellentie
Mr. J.P.H. Donner,
Minister van Justitie
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Door Reg. DIV kopie gezonden op
2004 04/19/04

Ministerie van Justitie	
Deelnummer	A97/1140/756055
Datum	15 APR. 2004
Nummer	04/5282035
Ambt.	00.1

Den Haag, 13 april 2004

→ DSR

Excellentie,

Inzake: afschaffing procureur

De Adviescommissie voor het Burgerlijk Procesrecht heeft in haar vergadering van 16 maart jl. gesproken over het aangekondigde voornemen om per 1 juli 2006 de bestaande wettelijke regeling betreffende de procesvertegenwoordiging per procureur (in civiele zaken) effectief af te schaffen. Uitkomst van dit beraad is, dat de Adviescommissie U meent te moeten adviseren, aan dit voornemen geen uitvoering te geven zolang niet (beter) is voorzien in alternatieven voor de thans bestaande regeling. Ik licht U dat kort toe:

Uitgangspunt van het rapport "afschaffing verplicht procuraat" van 30 januari jl., dat aan de bespreking in de Adviescommissie ten grondslag heeft gelegen, is dat de thans bestaande praktijk van mondeling of schriftelijk gehouden rolzittingen nog enige tijd – in afwachting van een volledig elektronisch werkend systeem – zal worden gehandhaafd. Dit lijkt de Adviescommissie een realistische verwachting: verwezenlijking van een "elektronische rol" is op z'n minst vereist, wil afschaffing van de thans bestaande praktijk verantwoord zijn (waarbij de Adviescommissie opmerkt dat die verwezenlijking de nodige – lastige - vragen oproept, o.a. in verband met de bescherming van via de (elektronische) rol uitgewisselde, privacygevoelige gegevens). Met de verwezenlijking zal daarom zonder twijfel nog veel inspanning, en dus ook nog de nodige tijd gemoeid zijn.

Zolang met "echte" rolzittingen wordt gewerkt, zullen de thans met die zittingen gepaard gaande werkzaamheden moeten (blijven) worden uitgevoerd. Smit, NJB 2000, p. 1019 (nr. 5) geeft van die werkzaamheden een gedetailleerd overzicht. Het zwaartepunt bestaat in het bijeenbrengen – per (elektronische-, fax- of gewone)post, dan wel telefonisch – van de voor iedere rolzitting nodige instructies van de procespartijen (waarbij aparte vermelding verdient: het rappelleren van diegenen die daaraan behoefte blijken te hebben); het medelen van de instructies aan de voor de rol verantwoordelijke instantie en het met die instantie plegen van overleg over de "probleemgevallen"; en het "terugrapporteren" van de uitkomsten van de rolzitting en het in verband daarmee gevoerde overleg, aan de opdrachtgevers. Daarnaast vormen een belangrijk deel van het procuraatswerk de bemoeiingen met buiten de rol plaatsvindende zaken zoals rekestprocedures, procedures in kort geding en bijzondere verzoeken (beslagrekest e.d.), en correspondentie over comparities en enquêtes, etc. (Deze werkzaamheden zijn overigens voor een

Arsl

deel inhoudelijk vergelijkbaar met “rolwerkzaamheden”). Van belang is ook de zorg voor de volledigheid en geordendheid van in te dienen processtukken en –dossiers, inclusief “kostenstaten”. Tenslotte onderhoudt de procureur de contacten met in het kader van procedures ingeschakelde derden, zoals deurwaarders. Een bijkomend aspect van het procureurswerk is, dat de griffies van gerechtelijke instellingen griffierechten en andere financiële zaken plegen af te rekenen met de procureurskantoren, wat een niet onaanzienlijke vereenvoudiging en verlichting van het werk van de griffies betekent. (De Adviescommissie tekent hierbij aan dat het rapport van 30 januari jl. de problemen van een decentrale incasso van griffierechten bij alle in Nederland gevestigde advocaten, ernstig onderschat. De Adviescommissie verwacht in dat opzicht – wanneer zou worden afgezien van de invoering van centrale incasso via (verplicht aan te houden) rekeningen-courant – niet alleen een omvangrijke toename van de administratieve belasting van griffies¹, maar ook een aanmerkelijke toename van het aantal oninbare vorderingen (en van daarmee verband houdende incassowerkzaamheden)).

Alle in verband met de rol vereiste werkzaamheden vragen de (nodige) aandacht van functionarissen die voldoende met de materie vertrouwd zijn, en die terzakekundig en intelligent op de ontwikkelingen – vooral de onverwachte ontwikkelingen – kunnen reageren².

In het thans bestaande systeem wordt het leeuwendeel van deze werkzaamheden uitgevoerd door de procuraatsafdelingen van advocatenkantoren. Over de kwaliteit van dit werk bestaan, voorzover aan de Adviescommissie bekend, geen klachten (integendeel, tevredenheid over het contact met de “chef de bureau” van het procureurskantoor van zijn keuze, is een onder advocaten regelmatig terugkerend gespreksonderwerp). De in verband met dit werk berekende procureurshonoraria lijken in redelijke verhouding te staan tot de werkelijk met deze werkzaamheden gemoeide kosten. (De Adviescommissie signaleert overigens dat, voorzover bekend, geen bruikbaar onderzoek is gedaan naar de verhouding tussen procureurshonoraria enerzijds, en de werkelijke kosten van de desbetreffende werkzaamheden én de kosten die met “uitbesteding” aan andere instanties gemoeid zouden zijn, anderzijds³.)

Zoals al opgemerkt, ligt in de rede dat de eerder genoemde werkzaamheden ook gedaan zullen moeten worden als de procureur wordt afgeschaft (op z'n minst genomen zolang niet een effectief elektronisch rolsysteem bestaat – maar zie het in voetnoot 2 opgemerkte). Dat betekent dat dan moet worden gekozen voor een (re)organisatie waarbij de betreffende werkzaamheden geheel of gedeeltelijk door anderen worden gedaan (en waarbij het dan in de rede ligt, aan de griffies van de gerechtelijke instellingen te denken). Een dergelijke reorganisatie heeft de nodige voeten in aarde, heeft

¹ Voor de kleinere rechtbanken, waar thans minder dan 200 procureurs zijn ingeschreven, zou het feit dat alle advocaten daar zonder tussenkomst van een procureur toegang hebben (gaan) betekenen, dat zij met ca. 100x méér advocaten dan daarvoor te maken (kunnen) krijgen – dus ook met navenant veel méér “probleemgevallen”. Voor een grotere rechtbank als die van Den Haag zou het overigens gaan om 10x méér gevallen, ook geen quantité négligeable.

² De Adviescommissie signaleert overigens dat ook in een volledig elektronisch systeem van rolbeheer, een vrij aanzienlijk deel van de nu onder verantwoordelijkheid van de procureur verrichte werkzaamheden noodzakelijk blijft. Invoering van een dergelijk systeem lost het in deze brief besproken probleem daarom niet “als vanzelf” op.

³ Vgl. Smit, NJB 2000, p. 1017 (nr. 1).

ook budgettaire consequenties, en vergt een zeer zorgvuldige voorbereiding, willen chaotische toestanden worden voorkomen. De Adviescommissie vraagt daarbij ook, en met nadruk, aandacht voor het probleem van potentiële aansprakelijkheid van de rechterlijke organisatie voor gemaakte fouten bij de aan die organisatie – te weten: aan de griffies – op te dragen werkzaamheden.

Uiteraard verdient ook aandacht, welke gevolgen een en ander zal hebben voor de kosten. Het ligt in de rede dat een toenemende werklast van griffies een navenante verhoging van griffierechten zal vergen. De Adviescommissie vraagt zich ook in dit verband af, of per saldo kostenvoordelen te verwachten zijn; gegeven het feit dat de aard en de omvang van de te verrichten werkzaamheden niet minder zullen worden (en in sommige opzichten dreigen toe te nemen, zie de eerder gemaakte opmerking met betrekking tot inning van griffierechten), ligt een bevestigend antwoord niet aanstonds voor de hand.

In het rapport van 30 januari jl. lijkt uitgangspunt te zijn (al wordt dat niet met zoveel woorden gezegd), dat bij afschaffing van de procureur de meeste praktijks zullen kiezen voor bestending van de bestaande praktijk (in die zin dat zij voor procedures in een “vreemd” arrondissement of ressort een kantoor aldaar als “rolwaarnemer” zullen inschakelen⁴). De Adviescommissie meent dat daarop niet kan worden gerekend, en dat het niet verantwoord zou zijn om daar wèl op te rekenen. Er zal, integendeel, rekening moeten worden gehouden met een aanzienlijk aantal advocaten dat ervoor kiest om rechtstreeks contact met de desbetreffende griffies te onderhouden (al was het maar uit – o.i. overigens verkeerd begrepen - overwegingen van kostenbesparing, voor de cliënt - of voor zichzelf)⁵. In het verlengde daarvan zal ook rekening moeten worden gehouden met een bezetting aan griffiepersoneel dat op deze taak niet alleen kwantitatief maar ook kwalitatief berekend is.

De Adviescommissie wil overigens niet onvermeld laten dat zij op de voorhand betwijfelt of het zinnig is om werkzaamheden die sedert jaar en dag tot tevredenheid in de “particuliere sector” worden verzorgd, geheel of voor een deel door (een instelling van) de overheid te laten uitvoeren. Op dit ogenblik is (ook) onvoldoende onderzocht, laat staan metterdaad voorbereid, hoe een zinnige verdeling van de werkzaamheden na afschaffing van het verplichte procuraat (tussen de overheid en “de particuliere sector”) gerealiseerd zou (moeten) worden.

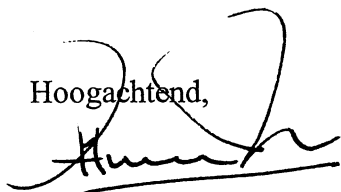
Ter vermindering van misverstand voeg ik toe dat de Adviescommissie niet op de voorhand tegenstander is van de afschaffing van het verplichte procuraat; en dat zij – n’*en* déplaise het in voetnoot 2 opgemerkte – meent dat gezocht moet worden naar middelen waardoor – bijvoorbeeld in het kader van de al herhaaldelijk genoemde “elektronische rol” - dat instituut door

⁴ De Adviescommissie wijst er opnieuw op dat het hier veronderstelde uitgangspunt impliceert dat de bestaande situatie wat betreft de kosten niet noemenswaardig zal verbeteren (en in sommige opzichten zelfs dreigt te verslechteren); waarmee aan de operatie de zin komt te ontvallen. In dit verband ware te overwegen om bij de betrokken (consumenten)organisaties te informeren of de behoefte aan afschaffing van het procuraat ook dan blijft bestaan, als zou blijken dat daarmee geen wezenlijke besparingen worden verkregen.

⁵ Een bezwaar op zich tegen de suggesties uit het rapport van 30 januari jl. is, dat niet duidelijk wordt hoe een advocaat contact met het gerecht waar hij procedeert kan onderhouden. De Adviescommissie verwacht dat er (niet weinig) advocaten zullen zijn die de hierdoor veroorzaakte problemen aan de griffies zullen “endosseren”. (zich erop beroepend dat de (te verwachten) wet hun nu eenmaal toestaat, rechtstreeks bij de betreffende instantie te procederen).

efficiëntere alternatieven kan worden vervangen. De bevindingen uit het rapport van 30 januari jl. wekken echter de indruk dat daarbij (veel) te weinig aandacht is besteed aan de problemen die met afschaffing van het bestaande instituut gepaard gaan, althans zo lang niet (veel) beter is voorbereid, met welke (alternatieve) voorzieningen men het werk dat in het bestaande organisatorische kader wordt uitgevoerd, denkt op te vangen.

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Huydecoper', written over a horizontal line.

J.L.R.A. Huydecoper,
voorzitter